

Redactioneel

DB heeft het net ditmaal breed uitgeworpen. De lezer reist via Paraguay en Europa, langs de oorsprongsgeschiedenis van het doperdom, de geschiedenis van dopers hulpbetoon, nationalisme in doperse kring; ontmoet onderweg doperse vromen, afvalligen en querulanten en kan tot slot kennismaken van wat er aan waardevols op het gebied van de doperse geschiedenis is verschenen.

Uwe Friesen voert de lezer naar Paraguay en naar het werk van het MCC daar; ook Bernhard Thiessen staat stil bij het werk van het MCC en de verbanden tussen mensen die dat opleverde.

Martin Rothkegel en Theo Brok vragen aandacht voor de oorsprongsgeschiedenis van het doperdom en laten zien dat de geschiedschrijving aan revisie toe is. Rothkegels artikel is onderdeel van een veel groter vernieuwend onderzoek waarvan ook zijn recent in boek verschenen in de serie *Bibliotheca Dissidentium* een vrucht is. Theo Brok blijkt bezig aan een serie artikelen over drie bisschoppen die werkzaam zijn geweest aan de ‘Beneden Rijn’, het gebied tussen de Maas en de Rijn. Zijn artikelen werpen nieuw licht op de rol van doperse bisschoppen die in dit gebied actief waren en relativeren de vermeende centrale rol van Menno binnen het doperdom. Verplichte kost voor ieder die zich interesseert in de geschiedenis van het doperdom!

Het artikel van Andreas Pietsch is een treffend voorbeeld van wat het noeste historisch handwerk vermag. Op basis van grondig boek-historisch onderzoek laat hij zien dat het beeld dat dissidente invloeden vanuit de Nederlanden zich gaandeweg verspreidden in Duitsland bijstelling behoeft; het omgekeerde gebeurde ook. Zijn artikel laat, evenals de artikelen van Theo Brok, zien hoe belangrijk een grondige studie van het Duits-Nederlandse grensgebied is.

Nina Schroeder brengt de lezer bij de doperse cultuurgeschiedenis. In haar artikel over Arnold Houbraken staat ze stil bij diens biografie en bij diens plaats in het religieuze landschap van zijn tijd. Dat is van belang, onder andere omdat zijn *Groote Schouburgh* een belangrijke bron van kennis is over Nederlandse kunstenaars. Schroeder laat zien dat voor Houbraken religieuze verschillen amper van belang waren.

Bert Dop, Alex Noord en Anton van der Lem brengen de lezer bij het Doopsgezind Seminarie. Bert Dop schreef een boek over de Groningse doopsgezinden en de verandering die de intrede van de gestudeerde predikant voor gemeenten met zich meebracht. Zijn boek biedt de wereld aan materiaal over de sociale geschiedenis van de dopers, hun inbreng in het befaamde Nut, en hun emancipatie na de Franse tijd. Het boek verschijnt eerdaags; het artikel is een voorproefje van de rijkdom die zijn boek biedt.

Alex Noord staat stil bij De Hoop Scheffer en diens optimistisch nationalisme. Zijn artikel over het nationalistisch discours waar De Hoop Scheffer, roept om een kritisch onderzoek naar het emancipatieproces van de dopers in de negentiende eeuw. Anton van der Lem beschrijft op basis van de briefwisseling van Dirk Huizinga met zijn vader hoe Dirk tijdens zijn periode aan het seminarie gaandeweg afstand nam van de kerk en het geloof van zijn vader. Zijn fraaie artikel biedt een geschiedenis van persoonlijk leed en studentikoos jolijt, van de studie aan het seminarie en van veranderende theologische opvattingen.

Marius Romijn sluit de rij met een artikel over Herman Bakels, een dopers buitenbeentje. Marius Romijn kent Herman Bakels als weinig anderen en zijn artikel is gebaseerd op een jarenlange speurtocht naar alle mogelijke en onmogelijk geschriften van de hand van Bakels. In zijn artikel analyseert Marius Romijn hoe Bakels dacht over de bijbel en hoe zijn denken daarover zich ontwikkelde.

Bijzondere aandacht verdient de rubriek waarmee *DB* opent. In de rubriek Bijzonder Dopers besteden we aandacht aan dopers erfgoed. Jan Keuning opent de (hopelijk) lange rij van scribenten over dopers erfgoed bij hen thuis en de betekenis ervan.

Door alle verwickelingen rond corona, duurde het wederom lang voor *DB* kon worden gedrukt en verstuurd, maar we menen dat het nummer het wachten waard is geweest!

Mirjam van Veen